

సుప్రీం కోర్టు నివేదికలు
భోపాల్ షుగర్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్
మధ్యప్రదేశ్, మరియు మరొకటి

V.

డి.బి. దూబే, సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్, భోపాల్ రీజియన్, భోపాల్ మరియు మరొకటి

(బి. పి. సిన్హా, సి. జె.పి.బి.గజేండియు. గడ్కర్, కె.ఎస్. డబ్ల్యూ.ఎం.నూపా, కె.సి. దాస్ గుప్తా మరియు
జె.సి. షా.. జేజే.)

అమ్మకపు పన్ను - అమ్మకందారుని వినియోగం-వస్తువుల అమ్మకంపై పన్ను -
లెజిస్లేటివ్ ఎబిలిటీ-గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా యాక్ట్, 1935 (జియో.5 యొక్క 2 మరియు
26, సిహెచ్. 42), 7, ఎంట్రీ 54, జాబితా II-మధ్యప్రదేశ్ సేల్స్ ఆఫ్ మోటార్ స్పిరిట్ అండ్
లూబ్రికెంట్ టాక్సేషన్ యాక్ట్, 1957 (M. P. 4 of 1954), Ss. 2 (I), 3.

మొదటి పిటిషనర్, ఒక కంపెనీ, చక్కెరను తయారు చేస్తుంది మరియు
మోటారు స్పిరిట్, హైస్పీడ్ డీజిల్ ఆయిల్ మరియు లూబ్రికెంట్లను కూడా విక్రయిస్తుంది మరియు
మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో పెట్రోలియం పంపును నిర్వహిస్తుంది.మోటార్ యొక్క అమ్మకాలకు
సంబంధించి మదింపు చర్యలను _In
స్పిరిట్ మరియు డీజిల్ ఆయిల్, పిటిషనర్ తన వద్ద ఉన్న స్టాక్ నుండి తన స్వంత మోటారు
వాహనాల కోసం ఉపయోగించే పెట్రోలియం మరియు చమురుకు సంబంధించి అంచనా వేయాలని
కోరారు. మోటారు స్పిరిట్ యజమాని వినియోగాన్ని అందించడానికి ఉద్దేశించిన చట్టంలోని సెక్షన్
2 (1) ద్వారా "రిటైల్ అమ్మకం" యొక్క నిర్వచనం ఆధారంగా అంచనాలో భాగంగా పిటిషనర్
దానిని సవాలు చేశారు.ఎస్ ద్వారా పన్ను చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. ఈ చట్టంలోని 3వ అధికరణకు

అతీతమైనది.రాష్ట్ర శాసనాధికారం మరియు రాజ్యాంగ విరుద్ధమైన లెవీ పిటిషనర్ యొక్క ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘిస్తుందిఆర్ట్ కింద.. భారత రాజ్యాంగంలోని 19(ఎల్)(ఎఫ్), (జి).

"వస్తువుల అమ్మకంపై పన్ను" అనే ప్రవేశ ఉద్దేశ్యంతో అమ్మకానికి నాలుగు అంశాలు (1) ఒప్పందానికి సమర్థులైన పక్షాల సమ్మతి అవసరం; (2) పరస్పర అంగీకారం; (3) ఒక వస్తువు, అమ్మకందారు నుండి కొనుగోలుదారునికి బదిలీ చేయబడే సంపూర్ణ లేదా సాధారణ ఆస్తి; మరియు (4) చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన డబ్బులో ఒక ధర; అమ్మకపు సంప్రదాయ భావనకు అనుగుణంగా లేని లావాదేవీని పన్ను విధించే రాష్ట్రశాసనసభపరిధిలో ఉన్న లావాదేవీగా పరిగణించలేమని పేర్కొంది.

ఇంకా చెప్పాలంటే ఎస్. 2(1) భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935 లోని ఎంట్రీ 54, లిస్ట్ 2, 7 యొక్క అర్థంలో అమ్మకం కాని వస్తువుల యజమాని వినియోగాన్ని తీసుకురావడం ద్వారా అమ్మకం యొక్క సాధారణ భావనను విస్తరించడానికి ప్రయత్నిస్తారు, అందువల్ల, అల్ట్రావైరస్ నిబంధనపై స్థాపించబడిన అమ్మకపు పన్ను అధికారి యొక్క ఉత్తర్వు రాజ్యాంగ విరుద్ధం మరియు సాధ్యం కాదు. నిలకడగా ఉండాలి.

అసలు అధికార పరిధి : 1961 యొక్క పిటిషన్ 85.

ప్రాథమిక హక్కుల అమలు కోసం భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 కింద పిటిషన్.

ఎస్.టి. పిటిషనర్ల తరపున దేశాయ్, జె.బి.దాదాచాంజీ, ఓ.సి.మదూర్, రవీందర్ నారాయణ్ వాదనలు వినిపించారు.

బి.సేన్, కె.ఎల్.హాథీ, ఐ.ఎన్. ప్రాప్, ప్రతిస్పందనల కోసం.

1962. డిసెంబర్ 21. ది. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు-

షా. జె-బోపాల్ షుగర్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ (మొదటి పిటిషనర్) భారతీయ కంపెనీల చట్టం, 1913 కింద స్థాపించబడిన ఒక పబ్లిక్ లిమిటెడ్ కంపెనీ, మరియు రెండవ పిటిషనర్ వాటాదారు మరియు ఒక డైరెక్టర్ కంపెనీ చక్కెర తయారీదారు మరియు మోటారు ట్రక్కులు మరియు ఇతర మోటారు వాహనాలను కలిగి ఉంది. ఈ కంపెనీ మోటార్ స్పిరిట్ ను విక్రయించే వ్యాపారాన్ని కూడా నిర్వహిస్తుంది. హైస్పీడ్ డీజిల్ ఆయిల్, మరియు లూబ్రికెంట్స్ మరియు మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని షోర్ వద్ద పెట్రోలియం పంపును నిర్వహిస్తుంది. ఏప్రిల్ 1, 1959 మరియు మార్చి 31, 1960 మధ్య, కంపెనీ తన మోటారు వాహనాలకు 8908 గ్యాలన్ల పెట్రోలియం, 40719 గ్యాలన్ల హైస్పీడ్ డీజిల్ ఆయిల్ మరియు రూ. 2,453-47 ఎన్పి విలువ గల కందెనలను ఉపయోగించింది. మధ్యప్రదేశ్ సేల్స్ ఆఫ్ మోటార్ స్పిరిట్ కింద మదింపు అధికారిగా ఉన్న మొదటి ప్రతిస్పందకుడు. మరియు లూబ్రికెంట్స్ ట్యాక్సేషన్ యాక్ట్ 4 ఆఫ్ 1958 కంపెనీ తన స్వంత వాహనాల కోసం కలిగి ఉన్న స్టాక్ నుండి కంపెనీ ఉపయోగించే మోటారు-స్పిరిట్ మరియు లూబ్రికెంట్లకు సంబంధించి అమ్మకపు పన్నును చెల్లించాలని అంచనా వేసింది, ఎందుకంటే అతని దృష్టిలో అటువంటి వినియోగం చట్టం యొక్క అర్థంలో అమ్మకాలకు సమానం.

రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 కింద దాఖలైన ఈ పిటిషన్ ద్వారా మోటారు స్పిరిట్ యజమాని వినియోగాన్ని సెక్షన్ 3 ప్రకారం పన్నుకు బాధ్యులను చేసే చట్టంలోని సెక్షన్ 2 (ఎల్)లోని 'రిటైల్ అమ్మకం' నిర్వచనం రాష్ట్ర శాసనసభ అధికార పరిధికి అతీతమైనదని, అందువల్ల పన్ను చెల్లింపునకు కంపెనీపై బాధ్యత విధించాలని కోరే మొదటి ప్రతివాది ఉత్తర్వులు చెల్లవని పేర్కొన్నారు. ఆర్ట్ కింద కంపెనీ యొక్క ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘిస్తుంది. రాజ్యాంగంలోని 19 (1) (ఎఫ్) మరియు (జి)

మధ్యప్రదేశ్ సెల్స్ ఆఫ్ మోటార్ స్పిరిట్ అండ్ లూబ్రికెంట్స్ టాక్సేషన్ చట్టంలోని సెక్షన్ 2 (కె) 'రిటైల్ డీలర్' అంటే "కమీషన్ లేదా ఇతరత్రా, మోటారు స్పిరిట్ లేదా లూబ్రికెంట్లు ఎవరి ద్వారా లేదా ఎవరి తరపున కొనుగోలు చేసిన వ్యక్తి వినియోగ ప్రయోజనం కోసం విక్రయించే లేదా అమ్మకానికి ఉంచే వ్యక్తి" అని నిర్వచించింది. సెక్షన్ 2 (1) 'రిటైల్ అమ్మకం' అంటే "మోటారు స్పిరిట్ లేదా లూబ్రికెంట్ యొక్క రిటైల్ డీలర్ ఒక వ్యక్తికి దానిని ఎవరు లేదా ఎవరి తరపున కొనుగోలు చేయవచ్చు లేదా కొనుగోలు చేయవచ్చు మరియు రిటైల్ డీలర్ స్వయంగా లేదా రిటైల్ అమ్మకం కోసం అతనికి విక్రయించిన మోటారు స్పిరిట్ లేదా కందెనల వినియోగాన్ని కలిగి ఉంటుంది; (ఈ నిర్వచనం తరువాత ఈ అప్పీలు యొక్క ప్రయోజనం కోసం మెటీరియల్ కాని వివరణ ఉంటుంది.) సెక్షన్ 3 అనేది ఛార్జింగ్ సెక్షన్. ఈ చట్టంలోని నిబంధనలకు లోబడి, చట్టం ప్రారంభమైన తరువాత మోటారు స్పిరిట్ మరియు లూబ్రికెంట్ల యొక్క అన్ని రిటైల్ అమ్మకాలపై, అందులోని టేబుల్ సెట్ అవుట్ లో పేర్కొన్న రేట్ల వద్ద పన్ను విధించాలని ఇది పేర్కొంది.

కంపెనీని రిటైల్ డీలర్ గా చట్టంలోని సెక్షన్ 4 కింద రిజిస్టర్ చేస్తారు. S.2(1) ద్వారా రిటైల్ డీలర్ స్వయంగా లేదా అతని తరపున రిటైల్ అమ్మకం కొరకు అతనికి విక్రయించిన మోటారు స్పిరిట్ లేదా లూబ్రికెంట్ ల వినియోగం 'రిటైల్ అమ్మకం' నిర్వచనంలో చేర్చబడింది, తద్వారా లెజిస్లేచర్ H3S అమ్మకం యొక్క సాధారణ భావనను విస్తరించడానికి ప్రయత్నించింది మరియు రిటైల్ అమ్మకం కోసం అతనికి విక్రయించిన మోటారు స్పిరిట్ మరియు కందెనల రిటైల్ డీలర్ తన స్వంత ప్రయోజనాల కోసం వినియోగాన్ని చేర్చింది. మరియు 3 వ అధికరణ ప్రకారం అటువంటి వినియోగం అమ్మకానికి పన్ను విధించదగినది. కాని ఈ కోర్టు మద్రాసు రాష్ట్రంలో తీర్పునిచ్చింది. కానన్ డంకుర్లీ అండ్ కో (మద్రాసు) లిమిటెడ్(II) షెడ్యూలు 7లోని ఎంట్రీ 48, లిస్ట్ IIలో 'వస్తువుల అమ్మకం' అని పేర్కొనడం; భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935, ఇండియన్ సెల్

ఆఫ్ గూండాస్ యాక్ట్, 1930 లో మాదిరిగానే అర్థాన్ని కలిగి ఉంది, అందువల్ల పన్ను విధించాల్సిన వస్తువుల అమ్మకం లావాదేవీలో ఈ క్రింది నాలుగు అంశాల సమ్మతి ఉండాలి.

1) ఒప్పందానికి సమర్థులైన పార్టీలు:

2) పరస్పర అంగీకారం;

(3) ఒక విషయం. అమ్మకందారు నుండి కొనుగోలుదారునికి బదిలీ చేయబడే సంపూర్ణ లేదా సాధారణ ఆస్తి; మరియు

4) చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన డబ్బులో ఒక ధర.

అమ్మకపు ఈ సంప్రదాయ భావనకు అనుగుణంగా లేని లావాదేవీని పన్ను చెల్లింపు బాధ్యతను విధిస్తూ రాష్ట్ర శాసనసభ ఒక చట్టాన్ని రూపొందించే అధికారం ఉన్న లావాదేవీగా పరిగణించలేము.

"ఎంట్రీ 18 కింద వస్తువుల అమ్మకంపై పన్నుకు సంబంధించి ఒక చట్టాన్ని రూపొందించే అధికారం వాస్తవానికి వస్తువుల అమ్మకానికి సంబంధించినదిగా ఉండాలి, తదనుగుణంగా రాష్ట్ర శాసనసభ తన అమ్మకాలపై పన్ను విధించే అధికారాన్ని ఉపయోగించి, అమ్మకాలు కాని పన్ను లావాదేవీలను కేవలం అమ్మకాలుగా పరిగణించాలని చట్టం చేయడం ద్వారా అనుమతించదు."

గన్నన్ డంకర్లీ అండ్ కంపెనీస్ కేసులో, ఒక నిర్మాణ ఒప్పందంలో, ఒకటి, సంపూర్ణమైనది మరియు విడదీయరానిది, వస్తువుల అమ్మకాలు ఉన్నాయా అని పరిశీలించాలని ఈ కోర్టును కోరారు. ఎంట్రీ 48, లిస్ట్ 2, ష ప్రకారం ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేచర్ కు అధికారం లేదని కోర్టు అభిప్రాయపడింది. 1935 భారత ప్రభుత్వ చట్టం 7, మెటీరియల్ సరఫరాపై పన్ను విధించడం. అటువంటి ఒప్పందంలో దానిని అమ్మకంగా పరిగణిస్తారు. కోర్టు యొక్క నిర్ణయం భవన ఒప్పందం యొక్క ఏ ప్రత్యేక స్వభావంపై ఆధారపడి ఉండదు. సంబంధిత శాసన ప్రవేశం యొక్క అర్థంలో 'వస్తువుల అమ్మకం' అనే పదానికి భారతీయ వస్తువుల అమ్మకపు

చట్టం, 1930 లోని 'వస్తువుల అమ్మకం' అనే అర్థం ఉందని, అందువల్ల వస్తువుల అమ్మకాల స్వభావం లేని లావాదేవీలకు సంబంధించి జాబితా II లోని ఎంట్రీ 48 కింద పన్ను విధించే చట్టాన్ని రూపొందించే అధికారం రాష్ట్ర శాసనసభకు లేదని ఆ సందర్భంలో ప్రచారం జరిగింది. ఖచ్చితంగా పిలుస్తారు; మరియు భవన ఒప్పందం అనేది భవనాన్ని నిర్మించిన కాంట్రాక్టరు మెటీరియల్ ను విక్రయించే లావాదేవీ కాదు, ఒక భవన ఒప్పందంలో ఉపయోగించిన పదార్థాల సరఫరాపై పన్ను విధించే చట్టాన్ని రూపొందించే అధికారం ప్రభుత్వానికి లేదు. అందువల్ల, 19311 నాటి మద్రాసు జనరల్ సేల్స్ టాక్స్ యాక్ట్ 9లో అమ్మకం యొక్క నిర్వచనం పొడిగింపు ఉన్నంత వరకు చెల్లదని అభిప్రాయపడింది.

గనూన్ డంకెర్లీ అండ్ కంపెనీ కేసులో, 1947 చట్టం XXV ద్వారా సవరించబడిన మద్రాసు సాధారణ అమ్మకపు పన్ను చట్టం, 1939 లోని ఎస్.2 (హెచ్) (ii) యొక్క చెల్లుబాటును, ఎంట్రీ 48 కింద ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేచర్ యొక్క సామర్థ్యం దృష్ట్యా, పని ఒప్పందంలో చేర్చిన వస్తువులను నిర్ణయించాల్సి వచ్చింది. జాబితా II, భారత ప్రభుత్వ చట్టం, 1935 యొక్క ఏడవ షెడ్యూల్ లో ఉంది. రాజ్యాంగం ప్రకారం ఎంట్రీ 5 లిస్ట్ 2లో వస్తువుల అమ్మకంపై పన్ను విధించే అధికారాన్ని రాష్ట్రాలకు కల్పించింది. రాజ్యాంగం ప్రకారం శాసనాధికారాల విభజన పథకం మారనందున, 1958 నాటి మధ్యప్రదేశ్ చట్టం 4 యొక్క నిబంధనల చెల్లుబాటును నిర్ణయించడంలో గన్నన్ డంకెర్లీ కేసు సూత్రం వర్తిస్తుంది .

అందువల్ల ఒక వస్తువు యజమాని తాను వ్యవహరించే వస్తువుల అమ్మకం చట్టం యొక్క అర్థంలో అమ్మకం కాదు, అందువల్ల ఇది రాజ్యాంగంలోని ఎంట్రీ 54, జాబితా 2, 7 వ అధ్యాయం యొక్క అర్థంలో 'వస్తువుల అమ్మకం' కాదు. వస్తువుల అమ్మకంపై పన్ను విధించే శాసనాధికారం భారతీయ వస్తువుల అమ్మకపు చట్టం, 1930 యొక్క అర్థంలో వస్తువుల

అమ్మకం నిర్వచనానికి అనుగుణంగా ఉన్న లావాదేవీలపై పన్ను విధించడానికి చట్టాన్ని రూపొందించడానికి పరిమితం చేయబడింది, రిటైల్ అమ్మకం కోసం రిటైల్ డీలర్ స్వయంగా తనకు విక్రయించిన మోటారు స్పిరిట్ లేదా లూబ్రికెంట్ల వినియోగాన్ని కలిగి ఉన్న విస్తృత నిర్వచనం రాష్ట్ర శాసనసభ సామర్థ్యానికి అతీతం. కానీ ఎస్.2 (1) లోని నిర్వచనంలోని క్లాజు "రిటైల్ డీలర్ స్వయంగా లేదా అతని తరపున రిటైల్ అమ్మకం కోసం అతనికి విక్రయించిన మోటారు స్పిరిట్ లేదా లూబ్రికెంట్ యొక్క వినియోగాన్ని కలిగి ఉంటుంది", ఇది జాబితా II, ష్ లోని ఎంట్రీ 54 కింద జాక్ సమర్థత కారణంగా రాష్ట్ర శాసనసభ. రాజ్యాంగంలోని VII మిగిలిన నిర్వచనం నుండి విడదీయదగినది, మరియు ఆ క్లాజు మాత్రమే చెల్లదని ప్రకటించాలి.

కంపెనీ తన సొంత వాహనాలకు వినియోగించే మోటారు స్పిరిట్, లూబ్రికెంట్లకు సంబంధించి పన్ను చెల్లింపు బాధ్యతను ఎస్ లోని నిర్వచనంపై మాత్రమే ఆధారపడి విధించాలని సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ కోరారు. చట్టంలోని 2(1) ప్రకారం.. అతను గమనించాడు:

ఈ సెక్షన్ కింద నిర్వచనం రిటైల్ డీలర్ రిటైల్ అమ్మకాలు, వినియోగాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. రిటైల్ అమ్మకం స్పష్టంగా నిర్వచించబడింది మరియు రిటైల్ అమ్మకంలో స్వీయ వినియోగం చేర్చబడింది; డీలర్ తరపు న్యాయవాది వాదనతో నేను ఏకీభవించను (డీలర్ యొక్క వాహనాల కొరకు వినియోగించే వస్తువులకు ఎస్ కింద పన్ను చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు). 3) మరియు పైన పేర్కొన్న విధంగా డీలర్ వినియోగించే వస్తువులపై పన్ను విధించబడుతుంది."

అల్ట్రావైరస్ అయిన చట్టంలోని ఒక భాగంపై స్థాపించబడిన సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ యొక్క ఉత్తర్వులను కొనసాగించలేము.

ఈ పిటిషన్ లో మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం తరపు న్యాయవాది కంపెనీ తాను వ్యవహరించే మోటారు స్పిరిట్ మరియు లూబ్రికెంట్ లకు యజమాని కాదని వాదించారు: కాల్రెక్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ ద్వారా సరఫరా చేయబడిన వస్తువులకు సంబంధించి అమ్మకానికి ఇది కేవలం కమీషన్ ఏజెంట్ మాత్రమే, ఆ లెక్కన తన అసలు వస్తువులను తన స్వంత ప్రయోజనం కోసం వినియోగించడం మొదటి భాగం యొక్క అర్థంలో అమ్మకానికి వస్తుంది. ఎస్ యొక్క నిర్వచనం. చట్టంలోని 2(1) ప్రకారం.. కానీ సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ 'రిటైల్ సేల్' నిర్వచనం యొక్క మొదటి భాగం కింద కేసును నిర్ణయించలేదు, నిర్వచనం యొక్క రెండవ భాగంపై అతను తన నిర్ణయాన్ని స్పష్టంగా స్థాపించాడు. ఈ పరిస్థితుల్లో, ప్రశ్నార్థక కాలంలో తన మోటారు వాహనాల కొరకు వినియోగించే వస్తువులకు సంబంధించి కంపెనీ అమ్మకపు పన్ను చెల్లించాల్సి ఉంటుందా అనే ప్రశ్నపై ఎలాంటి అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయాల్సిన అవసరం మాకు లేదు. ఒకవేళ సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్ కు ప్రొసీడింగ్ ను అవలంబించే అధికారం ఉన్నట్లయితే, కంపెనీ తన స్వంత వాహనాల కొరకు వస్తువుల వినియోగాన్ని పన్ను పరిధిలోకి తీసుకురావడం, 'రిటైల్ అమ్మకం' నిర్వచనం యొక్క మొదటి భాగంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. 2 (1), ఒప్పందం యొక్క నిబంధనల కారణంగా మరియు ఇతర సంబంధిత చుట్టుపక్కల పరిస్థితులు, అలా చేయడానికి అతనికి తెలిచి ఉంటుంది.

అందువల్ల ఈ పిటిషన్ అనుమతించబడుతుంది మరియు కంపెనీ యొక్క వాహనాల మదింపు కాలంలో వినియోగించే మోటారు స్పిరిట్ మరియు లూబ్రికెంట్లపై పన్ను విధించడానికి సంబంధించి 1960 డిసెంబర్ 26 న మొదటి ప్రతివాది చేసిన మదింపు ఉత్తర్వు చెల్లుబాటు అవుతుందని ప్రకటిస్తూ రిట్ జారీ చేయబడుతుంది. ప్రతివాదులు ఈ పిటిషన్ యొక్క ఖర్చులను కంపెనీకి చెల్లిస్తారు.

పిటిషన్ కు అనుమతి..